

Prima instanță: judecătoria Rîșcani, mun.Chișinău (jud. St. Iorgov)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.M. Ciugureanu, Gr. Dașchevici, Iu. Cotruță)

DECIZIE

19 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecători:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat de Dumitru Mereuțan împotriva deciziei din 18 mai 2016 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Brihuneț împotriva Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău, intervenient accesoriu Dumitru Mereuțan cu privire la radierea dreptului de proprietate a Ninei Mereuțan și a lui Dumitru Mereuțan, obligarea pîrîtului de a corecta erorile comise cu radierea dreptului de proprietate a Ninei Mereuțan și a lui Dumitru Mereuțan,

c o n s t a t ă :

La data de 15 mai 2014, avocatul Vasile Bobeica, în interesele lui Nicolae Brihuneț, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău, intervenient accesoriu Dumitru Mereuțan, solicitînd radierea dreptului de proprietate a Ninei Mereuțan și a lui Dumitru Mereuțan asupra a 3/10 cote-părți din imobilul lit. ”B”, amplasat în or. Vadul lui Vodă, str. Sfîntul Dumitru, nr. 1, cu număr cadastral 3158207085.01, obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău a corecta erorile comise cu radierea dreptului de proprietate a Ninei Mereuțan și a lui Dumitru Mereuțan asupra 3/10 cote-părți din imobilul lit.”B”, amplasat în or. Vadul lui Vodă, str. Sfîntul Dumitru, nr. 1, cu număr cadastral 3158207085.01.

În motivarea acțiunii s-a invocat că prin datele parvenite în adresa lui Nicolae Brihuneț de la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău în raport cu imobilul amplasat pe str. Mehanizatorscaia, nr.1, în prezent str. Sfîntul Dumitru, or. Vadul lui Vodă, rezultă că din partea Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău au fost admise careva erori. În certificatul eliberat la data de 14 februarie 2014, Subcapitolul II- Dreptul de proprietate asupra bunului imobil, în pct.2.5 s-a indicat că lui Mereuțan Dumitru Nicolai îi aparțin 3/10 cote părți din bunul imobil cu numerele cadastrale: 3158207.085.01, 3158207.085.02, 3158207.085.03, 3158207.085.04, conform

certificatului de moștenitor nr. 1/2-682 din 28 iulie 1982, (15215/06) înregistrat la 17 aprilie 2016.

Menționează că, din certificatul de moștenitor din 28 iulie 1982 rezultă că Mereușan Dumitru Nicolai a devenit moștenitor a 3/10 din casa sub lit. „A” și 3/10 din casa lit. „B”, imobile ce-i aparțineau Ninei Mereușan, în baza certificatului eliberat de către Sovietul Sătesc Vadul lui Vodă, nr.1572 din 13/XI, anul 1969.

Conform certificatului Sovietului Sătesc Vadul lui Vodă din 13/XI-69 nr.1572 din anul 1969, Mereușan Nina Dumitru locuiește pe strada Mehanizatoscaia, nr.1 a și îi confirmă dreptul de proprietate asupra lit. „A” și nicidecum lit. „B”.

Conform certificatului eliberat de Sovietul Sătesc Vadul lui Vodă nr. 1610 din 13/XI/09, Mereușan Nicolai Dumitru, feciorul Ninei Mereușan locuiește pe str. Mehanizatorscaia, actuala Sfântul Dumitru, nr. 1 b, cu dreptul de proprietate asupra acestui imobil.

Susține că, Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău incorect i-a transmis în proprietate Ninei Mereușan și apoi nepotului Dumitru Mereușan dreptul de proprietate asupra 3/10 cote-părți din imobilul lit. B, amplasat pe str. Sfântul Dumitru, nr.1, or. Vadul lui Voda, care i-a aparținut cu drept de proprietate lui Mereușan Nicolai Dumitru.

Declară că, Sovietul Sătesc Vadul lui Vodă, prin certificatul nr.664 din 29 martie 1969, înregistrat la organul cadastral la data de 18 iulie 1969, confirma faptul ca Mereușan Nicolai Dumitru, feciorul lui Mereușan Nina Dumitru, este proprietarul imobilului, lit. „A”, amplasat pe str. Mehanizatorscaia, or. Vadul lui Vodă .

Prin hotărîrea din 30 iunie 2015 a Judecătorei Rîșcani, mun.Chișinău s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Brihuneț împotriva Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău, intervenient accesoriu Dumitru Mereușan cu privire la radierea dreptului de proprietate a Ninei Mereușan și a lui Dumitru Mereușan, obligarea pîrîtului de a corecta erorile comise cu radierea dreptului de proprietate a Ninei Mereușan și a lui Dumitru Mereușan.

Prin decizia din 18 mai 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de apel depusă de avocatul Vasile Bobeica, în interesele lui Nicolae Brihuneț și s-a casat hotărîrea din 30 iunie 2015 a Judecătorei Rîșcani, mun.Chișinău și s-a pronunțat o hotărîre nouă prin care s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Brihuneț și s-a obligat Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău de a exclude dreptul de proprietate a Ninei Mereușan și Dumitru Mereușan asupra 3/10 cote-părți din imobilul lit. „B”, or. Vadul lui Vodă, str. Sfântul Dumitru, nr.1.

La data de 18 iulie 2016, Dumitru Mereușan a declarat recurs împotriva deciziei din 18 mai 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitînd casarea acesteia, cu menținerea hotărîrii din 30 iunie 2015 a Judecătorei Rîșcani, mun.Chișinău.

În susținerea recursului s-a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea ce trebuia a fi aplicată, a interpretat eronat legea și a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces.

Consideră că, instanța de apel, în situația în care examina prezentul litigiu sub toate aspectele, urma să emită o decizie de respingere a apelului depus de Nicolae Brihuneț, cu menținerea hotărîrii instanței de fond, ori cele invocate de către instanța de apel în actul judecătoresc emis sunt sub orice critică dau dovadă directă că,

decizia a fost emisă fără a fi studiate materialele cauzei și date apreciere acestora în coraport cu legea materială aplicabilă situației din speță.

În acest sens indică că, este imposibil ca instanța de apel întrînd în esența litigiului să menționeze în decizia sa că la examinarea litigiului în instanța de apel ar fi fost citată Nina Mereuțan, care a decedat în anul 1977. S-a menționat că intervenientul accesoriu Nina Mereuțan și reprezentantul Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău, fiind înștiințați legal prin aviz de recepție, nu s-au prezentat și nu au înaintat cerere de amînare sau de examinare în lipsă. Astfel, instanța de apel menționînd în decizia sa despre participarea în proces a unei persoane decedate - Nina Mereuțan, recunoaște că, litigiul respectiv totuși afectează drepturile și obligațiile altor proprietari, inclusiv celor decedați și ca urmare moștenitorilor acestora: Nicolae Mereuțan, Nina Mereuțan, Dumitru Mereuțan și Emilia Mereuțan, fapt ce stabilește necesitatea participării obligatorii a celor rămași în viață - art.70 Cod de procedură civilă în cadrul ședinței de judecată într-un proces examinat în procedură generală și nu de contencios administrativ-art. 371 Cod de procedură civilă, art. art. 504-506 Cod civil). În proces urmau a fi introduși inclusiv succesorii lui Nicolae Mereuțan - Emilia Mereuțan, în conformitate cu art. 62 alin. (2) și 67 Cod de procedură civilă.

Consideră că circumstanțele relatate determină cu certitudine faptul că decizia instanței de apel este neîntemeiată și contrară legii, fapt ce determină necesitatea casării acesteia cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Remarcă că, în condițiile Legii contenciosului administrativ pentru a înainta acțiunea în instanța de contencios administrativ și pentru ca acțiunea înaintată să fie admisă în aceasta procedură ca întemeiată, persoana necesită să prezinte cel puțin actul administrativ contestat, probe pertinente și concludente de nesoluționarea în termenul legal a unei cereri privind recunoașterea unui drept recunoscut de lege. Condiție care nu este întrunită nici de către Nicolae Brihuneț, care “de facto” a solicitat excluderea dreptului de proprietate a altor persoane.

Susține că, instanța de apel făcînd referire la prevederile art. art. 316 alin. (1), 320 alin.(2), 321 alin.(2) Cod civil, neîntemeiat le-a interpretat în favoarea intimatului Nicolae Brihuneț, fără a-și motiva legal soluția. Ori, în decizia se face referire la cota - parte (7/10) ce i-a revenit lui Nicolae Brihuneț și actul prin care acesta a devenit proprietar - contract de donație nr. 2662 din 28 mai 2003 și acest fapt ar servi drept temei pentru anularea dreptului de proprietate asupra 3/10 cote părți ale altor proprietari - Dumitru Mereuțan și Nina Mereuțan.

Relevă că, instanța de apel stabilește că dreptul de proprietate a intimatului Nicolae Brihuneț a fost înregistrat în temeiul contractului de donație nr. 2662 din 28 mai 2003 doar asupra la 7/10 cote - părți din imobilul cu număr cadastral 3158207085.01 din str. Sfîntul Dumitru, nr. 1 or. Vadul lui Voda, cu referire la prevederile art. 374 alin. (1) Cod civil, ca rezultat emite o decizie abuzivă prin care lipsește proprietarii de 3/10 cote-părți din imobil.

Declară că, prezentului litigiu îi este aplicabilă legea materială reglementată de Codul Civil, redacția anului 1964.

Afirmă că, s-a făcut referire și la termenul de prescripție și s-a solicitat respingerea acțiunii ca tardive, însă, instanța nu a aplicat prevederile art. 506 Cod civil.

Invocă că, în contextul prevederilor art. 62 alin.(2) Cod de procedură civilă și art. 67 alin. (1) Cod de procedura civila, instanța, despre examinarea respectivului litigiu, urma să înștiințeze atât actualii proprietari, cât și proprietarii precedenți și succesorii proprietarilor decedați și a le da posibilitatea acestora atât de a înainta pretenții proprii, cât și să intervină alături de reclamant sau pîrît.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 18 mai 2016, iar Dumitru Mereuțan a declarat recurs la data de 18 iulie 2016.

Materialele pricinii atestă că decizia contestată a fost expediată părților la data de 10 iunie 2016, conform scrisorii de însoțire (f.d.139), însă, Dumitru Mereuțan a recepționat-o la data de 13 iunie 2016, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.150).

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat la data de 18 iulie 2016 de Dumitru Mereuțan împotriva deciziei din 18 mai 2016 a Curții de Apel Chișinău, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 05 octombrie 2016 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificînd legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Dumitru Mereuțan și va casa decizia instanței de apel, cu menținerea hotărîrii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărîrea primei instanțe.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sînt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (1)-(3) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

Fiind investită cu judecarea pricinii, instanța de fond corect a ajuns la concluzia de a respinge cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Brihuneț împotriva Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău, intervenient accesoriu Dumitru Mereuțan cu privire la radierea dreptului de proprietate a Ninei Mereuțan și a lui Dumitru Mereuțan, obligarea pârîtului de a corecta erorile comise cu radierea dreptului de proprietate a Ninei Mereuțan și a lui Dumitru Mereuțan.

Colegiul apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de fond precum că acțiunea depusă de Nicolae Brihuneț împotriva Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău, intervenient accesoriu Dumitru Mereuțan este în interiorul termenului de prescripție, or, rezultînd din prevederile art.art.1, 2, 14, 17 al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, reclamantul invocînd încălcarea dreptului său de către pârît, s-a adresat cu cerere în interiorul termenului legal de 30 zile.

În contextul dat, Colegiul reliefă că reclamantul Nicolae Brihuneț la data de 17 aprilie 2014 s-a adresat cu cerere prealabilă către Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău prin care a solicitat rectificarea erorilor comise și radierea dreptului de proprietate a Ninei Mereuțan și Dumitru Mereuțan asupra 3/10 cote-părți din casa lit. „B”, ce i-a aparținut lui Nicolae Dumitru Mereuțan, despre care a aflat din înscrisurile eliberate de către Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău (f.d.11-12).

La data de 08 mai 2014, Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, prin răspunsul nr. 01-09/118/14/190, a informat reclamantul că radierea înscrierii drepturilor reale se face cu consimțămîntul titularului de drept sau în temeiul unei hotărîri judecătorești irevocabile (f.d.7).

La acest capitol Colegiul consideră irelevante argumentele recurentului precum că intimatul nu contestă un careva act administrativ emis de pârît în contextul prevederilor art.art.1 alin.(2), 2, 3 alin.(1) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, or, reclamantul, prin intermediul reprezentantului său-avocatul Vasile Bobeica, la data de 15 mai 2014, rezultînd din dezacordul cu răspunsul Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată solicitînd obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău de a radia dreptul de proprietate a Ninei Mereuțan și Dumitru Mereuțan asupra 3/10 cote-părți din casa lit. „B”, ce i-a aparținut lui Mereuțan Nicolai Dumitru, cu corectarea erorilor comise în Registrul bunurilor imobile.

Astfel, Colegiul conchide că instanța de fond corect a reținut că cererea de chemare în judecată a fost depusă cu respectarea prevederilor legale și în interiorul termenului de prescripție.

Cu referire la temeinicia pretențiilor înaintate, Colegiul reiterează că prin cererea de chemare în judecată înaintată, Nicolae Brihuneț solicită radierea dreptului de proprietate a Ninei Mereuțan și a lui Dumitru Mereuțan asupra a 3/10 cote-părți din imobilul lit. "B", amplasat în or. Vadul lui Vodă, str. Sfântul Dumitru, nr. 1, cu număr cadastral 3158207085.01, invocând că Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău a comis erori la înregistrarea dreptului de proprietate a Ninei Mereuțan și ulterior al nepotului Dumitru Mereuțan asupra 3/10 cote-părți din imobilul lit. B, amplasat în mun. Chișinău, or. Vadul lui Vodă, str. Sfântul Dumitru, nr. 1.

În acest context, Colegiul reține că în temeiul contractului de donație nr. 2662 din 28 mai 2003, Emilia Mereuțan a donat lui Nicolae Brihuneț 7/10 cote-părți din casa de locuit constituită din 2 construcții: lit. "B" cu suprafața totală de 60, 5 m.p., inclusiv suprafața locativă de 40, 3 m.p. și lit. "V" cu suprafața totală de 157, 2 m.p., inclusiv suprafața locativă de 69, 7 m.p. cu dependențele 3-șură, 5-șură, I-beci, II-gard, III-poartă, IV-beci, V-șopron, VI-poartă, amplasată în mun. Chișinău, or. Vadul lui Vodă, str. Sfântul Dumitru, nr. 1, amplasate pe un teren de pământ aferent casei de locuit cu suprafața de 0, 06 ha (f.d.31).

Concomitent Colegiul remarcă că din certificatul eliberat la data de 14 februarie 2014 conform Registrului bunurilor imobile, rezultă că Brihuneț Nicolae Dumitru deține în proprietate 7/10 cote-părți din bunul imobil cu număr cadastral 3158207.085, în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. 3158207085 din 18 decembrie 2003, înregistrat la data de 17 aprilie 2006, iar Dumitru Mereuțan deține în proprietate 3/10 cote-părți din bunul imobil cu număr cadastral 3158207.085, în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. 3158207085 din 18 decembrie 2003, înregistrat la data de 17 aprilie 2006 (f.d.8).

Conform aceluiași certificat se atestă că Brihuneț Nicolae Dumitru deține în proprietate 7/10 cote-părți din bunurile imobile cu numere cadastrale 3158207.085.01, 3158207.085.02, 3158207.085.03, 3158207.085.04, în baza contractului de donație nr. 2662 din 28 mai 2003 (743F/2003), înregistrat la data de 11 iunie 2003, iar Dumitru Mereuțan deține în proprietate 3/10 cote-părți din bunurile imobile cu numere cadastrale 3158207.085.01, 3158207.085.02, 3158207.085.03, 3158207.085.04, în baza certificatului de moștenitor nr. 1/2-682 din 28 iulie 1982 (15215/06), înregistrat la data de 17 aprilie 2006 (f.d.8).

Totodată, Colegiul menționează că din certificatul nr. 664, eliberat la data de 29 martie 1969 de către Sovietul Sătesc Vadul lui Vodă pe numele lui Nicolai Mereuțan, înregistrat la data de 18 iulie 1969 la Biroul de Inventariere Tehnică Chișinău, rezultă că imobilul din sat. Vadul lui Vodă, str. Mehanizatorscaia, nr. 1a, este proprietate privată (f.d.68).

Din certificatul nr. 1572, eliberat de către Sovietul Sătesc Vadul lui Vodă la data de 13 noiembrie 1969, pe numele Ninei Mereuțan, înregistrat la data de 27 noiembrie 1969 la Biroul de Inventariere Tehnică Chișinău, rezultă că Mereuțan Nina Dumitru locuiește în sat. Vadul lui Vodă, str. Mehanizatorscaia, nr. 1a, care figurează ca proprietate privată (f.d.10).

Din certificatul de moștenitor, datat cu 28 iulie 1982, eliberat pe numele lui Mereuțan Dumitru Nicolae, rezultă că în calitatea sa de moștenitor al Ninei

Mereuțan, decedată la data de 06 februarie 1977, a obținut dreptul asupra averii succesoriale constituite din 3/10 cote-părți, aflată în or. Vadul lui Vodă, str. Mehanizatorscaia, nr.1, formată din două imobile locative: casa lit. „A” - suprafața totală de 40, 2 m.p., suprafața locativă de 24, 5 m.p., casa lit. „B”-suprafața totală de 53, 2 m.p., suprafața locativă de 40, 3 m.p., cu anexele: bucătărie de vară, două beciuri, gard, trei șure, porți, acoperișuri (набeca), amplasate pe lotul de pământ cu suprafața de 600 metri, care aparține testatorului în baza certificatului Sovietului Sătesc nr. 1572 din 13 noiembrie 1969 și adeverinței pentru dreptul de a stapîni clădiri în orașul Chișinău, eliberată la data de 27 noiembrie 1969 sub nr.33 (f.d.28-30).

La acest capitol, Colegiul relevă că conform adeverinței pentru dreptul de a stapîni clădiri în orașul Chișinău nr. 33 din 27 noiembrie 1969 se atestă că Mereuțan Nina Dumitru deținea cu drept de proprietate 3/10 cote- părți din imobilul amplasat în mun.Chișinău, str. Mehanizatorscaia, nr.1, suprafața totală folositoare de 93, 2 m.p., iar spațiul locativ - 64, 8 m.p., dintre care în folosință 24, 5 m.p., cu parcela de pământ cu suprafața de 1251 m.p., care se află în folosință comună (f.d.30).

Concomitent Colegiul reține că din textul aceleiași adeverințe se distinge că din imobilul amplasat în mun.Chișinău, str. Mehanizatorscaia, nr.1, face parte casa de locuit lit.”A”, casa de locuit lit.”B”, bucătăria de vară, două beciuri, gardul, trei șure, porți din metal și acoperiș din lemn (набeс) (f.d.30).

În atare circumstanțe, Colegiul conchide că poziția reclamantului precum că ar fi fost înregistrat greșit în Registrul bunurilor imobile de către Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău a dreptului de proprietate a Ninei Mereuțan și a lui Dumitru Mereuțan asupra a 3/10 cote-părți din imobilul lit. ”B”, amplasat în or. Vadul lui Vodă, str. Sfântul Dumitru, nr. 1, cu număr cadastral 3158207085.01, este lipsită de suport probant, or, din înscrisurile menționate *supra* se atestă contrariul.

Conform art. 132 Cod civil (redacția anului 1964), dreptul de proprietate (dreptul de administrare operativă) se naște la dobînditorul de bază de contract al bunurilor din momentul transmiterii obiectului, dacă legea sau contractul nu prevede altceva. Dacă contractul de înstrăinare a lucrului trebuie să fie înregistrat, dreptul de proprietate ia naștere din momentul înregistrării.

Conform art. 320 alin.(2) Cod civil (redacția anului 2003), dreptul de proprietate se poate dobîndi, în condițiile legii, prin ocupațiune, act juridic, succesiune, accesiune, uzucapiune, precum și prin hotărîre judecătorească atunci cînd aceasta este translativă de proprietate.

Conform art. 561 Cod civil (redacția anului 1964), succesiunea se înfăptuiește în virtutea legii (succesiune legală) și prin testament (succesiune testamentară).

Conform art. 102 alin.(2),(3) Cod civil (redacția anului 1964), în proprietatea personală se pot afla obiectele de întrebuințare curentă, de consum personal, de confort și cele din gospodăria casnică auxiliară, casa de locuit și economiile provenite din muncă. Proprietatea personală a cetățenilor și dreptul de a o moșteni sînt ocrotite de stat.

Astfel, raportînd normele de drept la speța dată, Colegiul notează că Mereuțan Dumitru Nicolae a obținut dreptul de proprietate prin succesiune, iar testamentul autentificat de Sovietul Sătesc Vadul lui Vodă la data de 29 ianuarie 1975, înregistrat

sub nr.19, prin care Nina Mereuțan a testat averea sa lui Mereuțan Dumitru Nicolae și certificatul de moștenitor nr.1/2-682 din 28 iulie 1982, eliberat în baza acestui testament, care și au servit temei pentru înregistrare dreptului de proprietate după Mereuțan Dumitru Nicolae sunt valabile și în vigoare.

Mai mult, Colegiul menționează că Protecția dreptului de proprietate este garantată și de art. 1 al Protocolului nr.1 la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, conform căruia orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decît pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Conform art. 46 alin.(1), (2), (3) al Constituției Republicii Moldova, dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sînt garantate. Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire. Averea dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.

Conform art. 316 alin.(1), (2) Cod civil, proprietatea este, în condițiile legii, inviolabilă. Dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreptă și prealabilă despăgubire. Exproprierea se efectuează în condițiile legii.

Respectiv ipoteza instanței de apel precum că din certificatul nr.1572 eliberat de Sovetul Sătesc Vadul lui Vodă la data de 13 noiembrie 1969, care ar confirma dreptul de proprietate privată a Ninei Mereuțan asupra imobilului din str. Mehanizatorscaia, 1, mun.Chișinău, doar asupra celui înregistrat sub lit.”A” unde și ar fi locuit, nu poate constitui temei pentru radierea dreptului de proprietate înregistrat în baza unor acte juridice valabile, care în continuare dau naștere drepturilor și obligațiilor pentru recurentul în raport cu imobilul deținut în proprietate, argument invocat și de recurent.

În consecință, Colegiul reliefă că instanța de apel eronat a concluzionat precum că Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău neîntemeiat a transmis dreptul de proprietate după Nina Mereuțan și ulterior după Dumitru Mereuțan asupra 3/10 cote-părți din imobilul lit.”B” amplasat în or. Vadul lui Vodă, str. Sfîntul Dumitru, nr.1, care ar fi aparținut cu drept de proprietate lui Mereuțan Nicolai Dumitru.

Or, ipoteza instanței de apel precum că conform certificatului nr. 1610 eliberat de Sovetul Sătesc Vadului lui Vodă la data de 17.XI/09 pe numele lui Mereuțan Nicolai Dumitru, ultimul locuiește în imobilul din str. Mehanizatorscaia, nr.1, lit.”B”, care-l deține în proprietate, este lipsită de suport probant, fiind o preluare a poziției reclamantului conform cererii de chemare în judecată, deoarece un atare certificat la materialele cauzei lipsește. Iar, în conformitate cu art. 373 alin. (2) Cod de procedură civilă, în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Mai mult, în conformitate cu art. 130 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea

multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Astfel, instanța de apel făcând referire la un certificat inexistent, a constatat o circumstanță, care, în esență, a servit ca temei întru constatarea faptului că neîntemeiat ar fi înregistrat de către Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău dreptul de proprietate după Nina Mereuțan și ulterior după Dumitru Mereuțan asupra 3/10 cote-părți din imobilul lit."B" amplasat în or. Vadul lui Vodă, str. Sfântul Dumitru, nr.1.

Mai mult, indicarea aceeași adrese pe certificat ca fiind domiciliul persoanei, nu poate fi calificat ca și proprietatea acestuia, în condițiile când nu există un înscris care stabilește expres acest fapt.

Tot aici, este de menționat faptul că conform certificatului nr. 1572 din 03 noiembrie 1969, pe numele Ninei Mereuțan, rezultă că Mereuțan Nina Dumitru locuiește în sat. Vadul lui Vodă, str. Mehanizatorscaia, nr. 1a, care figurează ca proprietate privată. Însă, acest fapt nu exclude dreptul de proprietate a Ninei Mereuțan asupra imobilului lit."B", în condițiile când din adeverința nr. 33 din 27 noiembrie 1969 se atestă că Mereuțan Nina Dumitru deținea cu drept de proprietate 3/10 cote- părți din imobilul amplasat în mun.Chișinău, str. Mehanizatorscaia, nr.1, din care face parte casa de locuit lit."A", casa de locuit lit."B", etc. (f.d.30).

Conform art. 22 alin. (1), (2), (3) al Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25 februarie 1998, registrul bunurilor imobile este documentul de bază al cadastrului. Dacă datele din registrul bunurilor imobile nu coincid cu datele din alte documente cadastrale sau cu datele constatate pe teren, se consideră veridice datele din registrul bunurilor imobile, cu excepția cazurilor de eroare tehnică evidentă. Registrul bunurilor imobile conține înscrieri privind fiecare bun imobil, dreptul de proprietate și alte drepturi patrimoniale, titularii de drepturi, documentele ce confirmă drepturile, tranzacțiile cu bunuri imobile și alte temeuri ale nașterii, modificării, grevării și stingerii drepturilor. Registrul bunurilor imobile se păstrează permanent. În el se indică toate datele referitoare la drepturile asupra bunurilor imobile în vigoare și cele stinse.

Colegiul decelează că, începând cu anul 1999 Oficiile cadastrale teritoriale au efectuat înregistrarea masivă în baza Programului de stat pentru crearea cadastrului bunurilor imobile, adică ulterior intrării în vigoare a Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25 februarie 1998.

Conform art. 499 alin. (2) Cod civil, drepturile reale se vor pierde sau stinge numai dacă radierea lor s-a înscris în registrul bunurilor imobile cu consimțământul titularului. Consimțământul nu este necesar dacă dreptul se stinge prin împlinirea termenului arătat în înscriere ori prin decesul sau încetarea existenței titularului.

Astfel, pentru operarea radierii din registrul bunurilor imobile este necesar prezența unei din următoarele condiții: -să fie prezent consimțământul titularului de drept; -titularul dreptului să fi încetat a mai exista; -dreptul se stinge prin scurgerea termenului. Există o hotărâre judecătorească irevocabilă (art.499 alin.(4) Cod civil); -există un act administrativ, după care în baza prevederilor legislației se asigură înstrăinarea forțată a bunului imobil (art. 499 alin.(4) Cod civil).

În consecință, Colegiul relevă că radierea dreptului de proprietate înregistrat în temeiul unor acte juridice valabile și în vigoare, doar la cererea reclamantului, nu

poate fi admisă, fapt corect apreciat, în esență, și de instanța de fond, or, careva condiții din cele enumerate *supra*, la caz nu au fost stabilite.

De asemenea, Colegiul menționează că instanța de apel greșit a indicat precum că intervenientul accesoriu Nina Mereuțan nu s-a prezentat în ședința de judecată a instanței de apel (f.d.136), or, din materialele pricinii este cert stabilit că Nina Mereuțan a decedat la data de 06 februarie 1977, argument invocat și de recurent.

Mai mult, rezultând din prevederile art. 370 alin.(2) Cod de procedură civilă, instanța de apel citează părțile și alți participanți la proces.

În acest context, instanța de recurs reține ca greșită și contrară prevederilor normelor de drept material și procedurale în raport cu circumstanțele pricinii, concluzia instanței de apel de casare a hotărîrii primei instanțe și emitere a unei noi hotărîri de admitere a acțiunii depuse de Nicolae Brihuneț, fiind întemeiată critica recurentului în sensul că a fost lipsit de dreptul de proprietate neîntemeiat.

Prin urmare, Colegiul precizează că prima instanță corect a concluzionat asupra netemeinicii acțiunii înaintate de către Nicolae Brihuneț împotriva Oficiului Cadastral Teritorial mun. Chișinău, intervenient accesoriu Dumitru Mereuțan cu privire la radierea dreptului de proprietate a Ninei Mereuțan și a lui Dumitru Mereuțan, obligarea pîrîtului de a corecta erorile comise cu radierea dreptului de proprietate a Ninei Mereuțan și a lui Dumitru Mereuțan, rezultând din probele administrate la speță în raport cu circumstanțele pricinii și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

Totodată, Colegiul relevă că în cadrul judecării pricinii, instanța de judecată a creat participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.

În circumstanțele de fapt și de drept menționate și avînd în vedere faptul că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material în raport cu circumstanțele pricinii, iar hotărîrea primei instanțe este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea normelor de drept material și procedural, cu verificarea și aprecierea probelor administrate în conformitate cu art. 130 Codul de procedură civilă și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei contestate și menținerea în vigoare a hotărîrii primei instanțe.

În baza celor expuse, în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f), art.445 alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Dumitru Mereuțan.

Se casează decizia din 18 mai 2016 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Brihuneț împotriva Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău, intervenient accesoriu Dumitru

Mereuțan cu privire la radierea dreptului de proprietate a Ninei Mereuțan și a lui Dumitru Mereuțan, obligarea pârîtului de a corecta erorile comise cu radierea dreptului de proprietate a Ninei Mereuțan și a lui Dumitru Mereuțan, cu menținerea hotărîrii din 30 iunie 2015 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători

Valentina Clevadî

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală